

Lovforslag nr. L 178. Fremsat den 17. januar 1996 af sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen)

Forslag

til

Lov om kliniske diætister

Kapitel 1

Autorisation m.v.

§ 1. Ret til at betegne sig som klinisk diætist har kun den, der har modtaget autorisation som klinisk diætist efter §§ 2 og 3, stk. 2.

§ 2. Ret til at få autorisation som klinisk diætist har enhver, der her i landet har bestået eksamen i en af Undervisningsministeriet godkendt uddannelse som klinisk diætist, og som derudover har gennemgået en supplerende praktisk uddannelse i Danmark.

Stk. 2. Sundhedsministeren fastsætter nærmere regler for den i stk. 1 nævnte supplerende praktiske uddannelse.

Stk. 3. Autorisationen meddeles af Sundhedsstyrelsen, der fører fortegnelse over de meddelte autorisationer.

Stk. 4. Autorisation kan ikke meddeles den, der må antages at være farlig for sine medmennesker under udøvelse af virksomhed som klinisk diætist enten på grund af udvist grov uduelighed eller på grund af legemlige eller sjælelige mangler. Autorisationen kan endvidere nægtes under de i borgerlig straffelov § 78, stk. 2, nævnte omstændigheder.

Stk. 5. For autorisationen betales et af sundhedsministeren fastsat gebyr.

§ 3. Sundhedsministeren kan fastsætte sådanne bestemmelser om udøvelse af virksomhed her i landet som autoriseret klinisk diætist, som er nødvendige til gennemførelse af overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked for kliniske diætister og direktiver vedtaget af Den Europæiske Union.

Stk. 2. Sundhedsstyrelsen kan meddele autorisation som klinisk diætist til personer, der i udlandet har gennemgået en uddannelse, som kan ligestilles med den i § 2, stk. 1, nævnte uddannelse. I særlige tilfælde kan Sundhedsstyrelsen i autorisationen fastsætte begrænsninger i den pågældendes udøvelse af virksomhed som klinisk diætisk.

§ 4. Autorisation som klinisk diætist kan fratages og generhverves efter reglerne i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v.

Stk. 2. En klinisk diætist kan overfor Sundhedsstyrelsen fraskrive sig autorisationen for tid eller indtil videre. Autorisationen generhverves, når en fastsat tidsfrist for fraskrivelsen er udløbet, og kan i øvrigt, også indenfor en fastsat tidsfrist, generhverves efter ansøgning til Sundhedsstyrelsen, såfremt de omstændigheder, der begrundede fraskrivelsen, ikke længere findes at være til stede.

Stk. 3. Sundhedsstyrelsens afgørelse kan påklages til sundhedsministeren. Afslår sundhedsministeren klagen, kan klageren forlange afgørelsen indbragt for domstolene, såfremt der er forløbet mindst 1 år efter, at den pågældende har fraskrevet sig autorisationen, eller efter at generhvervelse senest er nægtet ved dom. Sundhedsministerens afgørelse skal indeholde oplysning om adgang til at begære domstolsprøvelse og om fristen herfor.

Stk. 4. Begæring efter stk. 3 om domstolsprøvelse skal fremsættes over for sundhedsministeren inden 3 uger efter, at sundhedsministerens afgørelse er meddelt den pågældende. Sundhedsministeren anlægger sag i den borgerlige retsplejes former.

§ 5. Er autorisation som klinisk diætist her i landet givet på grundlag af autorisation i et andet land, kan Sundhedsstyrelsen fratage vedkommende autorisationen, dersom autorisationen i vedkommende andet land bliver frataget pågældende eller på anden måde taber sin gyldighed.

§ 6. Sundhedsstyrelsen giver offentlig meddelelse om autorisationer samt om fratagelse og fraskrivelse i medfør af §§ 4-5.

Kapitel 2

Rettigheder og pligter

§ 7. En autoriseret klinisk diætist er under udøvelsen af sin virksomhed forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed.

§ 8. Virksomhed som autoriseret klinisk diætist omfatter diætbehandling af sygdomme som diabetes, allergi, hjertesygdomme, fedme, spiseforstyrrelser, sygdomsbetinget væggtab m.v., herunder såvel udformning af diæten som personlig vejledning af patienten.

Stk. 2. Sundhedsstyrelsen fastsætter nærmere regler om kliniske diætisters virksomhedsområde. Der kan herunder fastsættes regler om, at dele af virksomheden kun må udføres efter henvisning fra eller i samarbejde med læger.

Stk. 3. Stk. 1 og stk. 2 medfører ingen begrænsninger i andre sundhedspersoners virksomhedsområde.

§ 9. Autoriserede kliniske diætister skal føre journal over deres virksomhed efter nærmere af Sundhedsstyrelsen fastsatte regler.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte journaler skal opbevares i mindst 10 år fra seneste optegnelse.

§ 10. Autoriserede kliniske diætister er forpligtede til at afgive de indberetninger og anmeldelser, som af hensyn til den offentlige sundhedspleje afkræves dem af sundhedsmyndighederne.

§ 11. En autoriseret klinisk diætist må kun reklamere for sin virksomhedsudøvelse ved meddelelse af oplysninger, der ikke er vildledende eller på anden måde egnede til at fremkalde urigtige forestillinger i offentligheden

om den pågældendes kvalifikationer eller behandlingsmåder.

Kapitel 3

Tilsyn

§ 12. Kliniske diætister er undergivet tilsyn af Sundhedsstyrelsen efter lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v.

Stk. 2. Kliniske diætister er forpligtede til på begæring af tilsynsmyndigheden at afgive alle oplysninger, der er nødvendige for gennemførelse af tilsynet.

Kapitel 4

Straffebestemmelser

§ 13. Overtrædelse af §§ 1, 7, 9, 10, 11 og 12, stk. 2, straffes med bøde.

Stk. 2. I forskrifter, der er udfærdiget i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 14. En autoriseret klinisk diætist, der gør sig skyldig i grovere eller gentagen forsømmelse eller skødesløshed under udøvelsen af sin virksomhed straffes med bøde eller hæfte.

Kapitel 5

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 15. Loven træder i kraft den 1. oktober 1996.

§ 16. Ret til autorisation som klinisk diætist har personer, som ved lovens ikrafttræden har bestået eksamen som klinisk diætist fra Specialkursus i Husholdning, Århus Universitet, og som herudover kan dokumentere sammenlagt i mindst 1 år inden for de seneste 3 år at have været fuldtidsbeskæftiget som klinisk diætist.

Stk. 2. Ansøgning om autorisation efter stk. 1 skal indsendes til Sundhedsstyrelsen senest 1 år fra lovens ikrafttræden. Sundhedsstyrelsen kan dispensere fra denne tidsfrist, når særlige forhold taler herfor.

§ 17. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med lovforslaget

Formålet med lovforslaget er gennem en lovmæssigt fastsat autorisationsordning for kliniske diætister at øge brugernes sikkerhed og service indenfor ernæringsvejlednings- og diætområdet. Dette gennemføres ved, at kun den, der fra Sundhedsstyrelsen har modtaget autorisation, må betegne sig som klinisk diætist.

Der ligger en forbrugermæssig tryghed i, at man gennem en autorisationsordning let kan identificere kliniske diætister, samtidig med at det offentlige garanterer for de uddannelsesmæssige kvalifikationer.

Samtidig forpligtes kliniske diætister til i lighed med, hvad der gælder for andet autoriseret sundhedspersonale, at udvise omhu og samvittighedsfuldhed i deres virke som kliniske diætister, jf. § 7.

2. Nærmere om lovforslaget

Autorisation kan efter forslaget kun opnås af den, der har bestået en af Undervisningsministeriet godkendt uddannelse for kliniske diætister suppleret med en praksistid. Praktikkens varighed og indhold fastsættes af sundhedsministeren efter nærmere forhandling med Sundhedsstyrelsen.

Der bliver efter forslaget alene tale om en beskyttelse af titlen »klinisk diætist«. Kostvejledningsfunktionen bliver med forslaget således ikke forbeholdt de kliniske diætister.

En autorisationsordning medfører endvidere, at kliniske diætister bliver omfattet af Sundhedsstyrelsens tilsynsvirksomhed. Samtidig vil klager over kliniske diætisters sundhedsfaglige virksomhed fremover blive varetaget af Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

3. Baggrunden for forslaget

Der har siden 1978 været udtrykt ønsker fra forskellig side om etablering af en autorisationsordning for kliniske diætister.

Baggrunden for det nuværende lovforslag er den stigende samfundsmæssige erkendelse af kostens betydning for forebyggelse og behandling af sygdom-

me som diabetes, allergier, hjerte-karsygdomme, overvægt, spiseforstyrrelser m.v.

Det er vigtigt, at brugerne gennem den beskyttede titel »klinisk diætist« får mulighed for at kunne identificere personer med den fornødne uddannelse, da korrekt kostvejledning er afgørende for de nævnte patientgruppers helbred og helbredelse.

4. Uddannelsen til klinisk diætist m.v.

Uddannelsen til klinisk diætist er en 1-årig videregående uddannelse. For optagelse på uddannelsen kræves gennemført uddannelse som ernærings- og husholdningsøkonom eller økonoma.

Uddannelsen er senest reguleret ved Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 314 af 21. maj 1987 om optagelse og uddannelse af kliniske diætister på Specialkursus i Husholdning ved Aarhus Universitet. Der optages årligt ca. 20 studerende på specialkurset, og der er i alt ca. 250 kliniske diætister i Danmark.

I dag driver ca. 1 % af de kliniske diætister egen praksis. Størstedelen af de kliniske diætister er ansat på hospitalerne eller i lægeklinikker.

5. Øvrige nordiske lande

I *Finland* autoriseredes, ved lov pr. 1. juli 1994, ernæringsterapeuter, der på baggrund af en universitetsuddannelse, som afsluttes med en Master of Science-grad med speciale i klinisk ernæring, er kvalificerede til rådgivende og behandlende funktioner indenfor sundhedsvæsenet, samt til funktioner indenfor medicinalindustrien.

Island indførte i 1987 autorisation af kliniske diætister, som har gennemført minimum 2 års specialstudier i ernæringsrådgivning, efterfulgt af praktisk arbejde i 6 måneder på bl.a. sygehuse under vejledning af en klinisk diætist.

Norge uddanner ernæringsfysiologer, hvis virksomhed er sammenlignelig med de danske kliniske diætisters. Uddannelsen til norsk ernæringsfysiolog har hidtil bestået i en kombination af et 5 semesters studium ved ernæringslinjen i Norge og en 3 semesters videreuddannelse ved Nordiska Högskolan för Hushållsvetenskap, Göteborg, Sverige, i alt en 3½

årig uddannelse. En revision af uddannelsen er aktuelt under overvejelse og i sammenhæng hermed en autorisationsordning.

I Sverige giver linjen for næringsterapi (klinisk ernæringslære) ved den ovennævnte højskole i Göteborg kompetence til at arbejde som klinisk diætist. Man har i Sverige nedsat et udvalg, der skal udarbejde en samlet oversigt over kvalifikationskrav og autorisationsprincipper for sundhedspersonalegrupper, inklusive kliniske ernæringsfysiologer.

6. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

Lovforslaget har ingen umiddelbare statslige eller kommunaløkonomiske konsekvenser og heller ingen erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser. Der kan dog blive tale om merudgifter for Sundhedsstyrelsen til administration af den supplerende praktiske uddannelse på 1 år, som indføres med autorisationen. Det skønnes, at det autorisationsgebyr, som Sundhedsstyrelsen skal opkræve, vil andrage i alt ca. 105.000 kr. som en umiddelbar følge af de eksisterende diætisters autorisation, jf. bemærkningerne til § 2, stk. 5

Lovforslaget berører ingen EU-retlige aspekter.

7. Høring af offentlige myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget har været sendt til høring hos de involverede statslige myndigheder, de kommunale organisationer og de faglige foreninger, herunder Den Almindelige Danske Lægeforening, Praktiserende Lægers Organisation og Foreningen af Kliniske Diætister.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til §§ 1-2

Det fastslås i bestemmelserne, at betegnelsen »klinisk diætist« er forbeholdt personer, som i henhold til de fastsatte uddannelseskrav har kunnet autoriseres.

Indførelse af en autorisationsordning indebærer ikke i sig selv ændringer i uddannelsen til klinisk diætist. Uddannelsen varetages i dag af Undervisningsministeriet i henhold til bekendtgørelse nr. 314 af 21. maj 1987 om optagelse og uddannelse af kliniske diætister på Specialkursus i Husholdning ved Aarhus Universitet. Der er i dag en årlig optagelse på ca. 20 studerende.

Efter § 2, stk. 1 og 2, stilles der som noget nyt krav om en supplerende praktisk uddannelse på 1 år, før autorisationen kan gives. Dette begrundes bl.a. med,

at uddannelsen, der i forvejen er noget kort for en autorisation (reelt 1 år), nu bliver praksisorienteret, og at der, ligesom for visse andre praksisorienterede, autorisationsgivende uddannelser (f.eks. kiropraktorer), stilles krav om et praksisår forud for autorisation, hvor diætisterne under nærmere supervision kan føres ind i fagets kliniske dele med henblik på en selvstændig, rutineret og forsvarlig varetagelse af diagnostik, forebyggelse og behandling inden for det diætetiske virksomhedsområde.

Hensigten med bestemmelsen i § 2, stk. 4, om nægtelse af at meddele autorisation til personer, der er farlige for deres medmennesker - der findes tilsvarende i en række sundhedsautorisationslove - er at undgå tilfælde, hvor betingelse for meddelelse af autorisation er opfyldt og derfor skal meddeles, selv om det står klart, at autorisationen umiddelbart derefter må fratages vedkommende i medfør af reglerne i § 4.

Det gebyr for autorisation, der efter § 2, stk. 5, fastsættes af sundhedsministeren forudsættes aktuelt at blive 525 kr., hvilket svarer til autorisationsgebyret for f.eks. kliniske tandteknikere. Antages, at ca. 200 diætister opnår autorisation i forbindelse med lovens ikrafttræden, vil der samlet tilgå statskassen ca. 105.000 kr.

Til § 3

Uddannelsen som klinisk diætist er ikke for tiden omfattet af de generelle EU-direktiver om gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelser.

Med gennemførelse af en autorisationsordning vil der være mulighed for at søge optagelse af uddannelsen under Rådets Direktiv 92/51/EØF af 18. juni 1992, det såkaldte »2. generelle direktiv«.

Diætisterhvervet er ikke for tiden omfattet af den fællesnordiske overenskomst af 14. juni 1993 om godkendelse af erhvervsudøvelse for visse personalegrupper inden for sundheds- og veterinærvesenet. Som nævnt i de almindelige bemærkninger enten overvejes det eller der er allerede iværksat autorisationsordninger i de øvrige nordiske lande for kliniske diætister, hvorfor det på et senere tidspunkt kan komme på tale at indføje kliniske diætister i den fællesnordiske overenskomst, i det omfang de nordiske uddannelser er sammenlignelige.

Til §§ 4 - 6

Fratagelses- og generhvervelsesbestemmelserne er udformet som de tilsvarende bestemmelser i lov nr. 397 af 10. juni 1987 om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v.

Såfremt en klinisk diætist ikke længere opfylder betingelserne for at blive autoriseret, skal autorisationen fratages den pågældende.

Retten til at udøve virksomhed som autoriseret klinisk diætist kan fratages administrativt, såfremt den pågældende er indforstået hermed eller ved dom, når forhold som beskrevet i § 2, stk. 4, foreligger. Endvidere kan retten fratages i henhold til borgerlig straffelov § 79, stk. 1.

I lighed med hvad der gælder for en række andre sundhedsprofessioner, foreslås det i § 4, stk. 2, at den kliniske diætist selv får adgang til at fraskrive sig autorisationen.

En fratagelse eller fraskrivelse af autorisationen indebærer, at den pågældende mister retten til at betegne sig som klinisk diætist.

Til § 7

Bestemmelsen om den autoriseredes forpligtelse til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed svarer til lægelovens § 6 og kan som denne karakteriseres som en retlig standard. Heri ligger, at forståelsen af, hvad der ligger i »omhu og samvittighedsfuldhed«, kan undergå ændringer i takt dels med udviklingen inden for det pågældende fagområde, dels med den almindelige samfundsudvikling. Det vil sige, at definitionen af retsstandarden ikke alene afhænger af den medicinske og ernærings- og sundhedsvidenskabelige viden samt de tekniske muligheder, men også af de krav, samfundet stiller til virksomhed på sundhedsområdet, og som den almindelige samfundsudvikling som nævnt i øvrigt medfører.

Til § 8

I bestemmelsen afgrænses de kliniske diætisters virksomhedsområde til rådgivning og vejledning. Stk. 2 fastslår, at Sundhedsstyrelsen nærmere fastsætter diætisternes virksomhedsområde.

Stk. 3 fastslår, at stk. 1 og 2 ikke medfører begrænsninger i andre sundhedspersoners virksomhedsområde. F.eks. vil læger, sygeplejersker m.fl. stadig kunne kostvejlede.

Til §§ 9 – 10

Kravet om journalføring, der svarer til, hvad der gælder på andre autorisationsområder indenfor sundhedsvæsenet, sigter på større overskuelighed og sikkerhed omkring relevante oplysninger vedrørende den enkelte patient, ikke mindst ved skiftende kontakter mellem læge og klinisk diætist.

Til § 11

Reklamereglen er udformet under hensyntagen til de almindelige principper i markedsføringsloven og svarer til reklamebestemmelsen i f.eks. lov nr. 494 af 30. juni 1993 om psykologer m.v.

Til § 12

Bestemmelsen svarer til, hvad der gælder på andre autorisationsområder indenfor sundhedsvæsenet. Kliniske diætister bliver efter autorisation omfattet af Sundhedsvæsenets Patientklagenævns virksomhedsområde.

Til §§ 13 – 14

Det er med forslaget kun misbrug af den beskyttede titel »klinisk diætist« og ikke, som i visse andre autorisationslove, brug af funktionen, der kan straffes, idet andre, som nævnt, stadig vil kunne kostvejlede.

Strafniveauet svarer til, hvad der gælder på andre autorisationsområder.

Til §§ 15 – 17

Det er alene muligt at få autorisation, når Specialkursus i Husholdning ved Århus Universitet er gennemført. For at sikre at også personer i overgangsordningen har den fornødne praktiske erfaring, som fremover tilgodeses gennem indførelsen af et krav om en supplerende praksis, bør ansøgeren kunne dokumentere, at han/hun rent faktisk har arbejdet som klinisk diætist, og at arbejdet har en vis aktualitet. For at dette krav kan opfyldes for personer, der har bestået eksamen i de seneste år, er overgangsordningen udformet således, at ansøgeren skal have været fuldtidsbeskæftiget som klinisk diætist svarende til mindst 1 år indenfor de seneste 3 år.